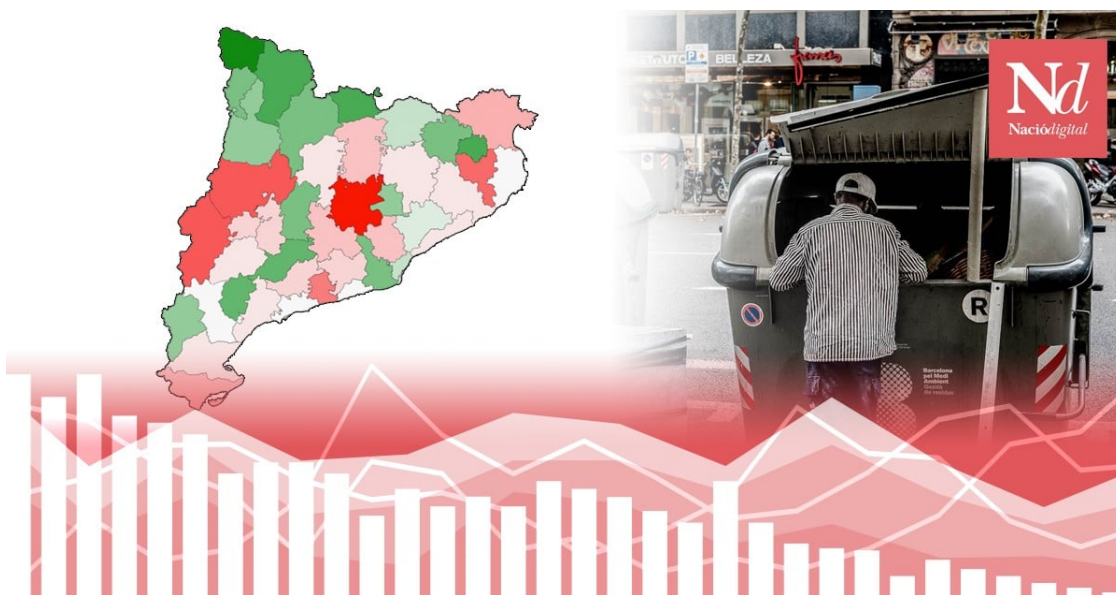

A quines comarques hi ha més pobresa i exclusió social? 13 indicadors més enllà de la renda

La quantitat de prestacions percebudes, d'infants en risc, de gent gran que viu sola o de famílies monoparentals ofereixen informació sobre la població amb dificultats a nivell territorial

Un home busca ferralla en un contenidor. | Adrià Costa

El més habitual a l'hora de delimitar el nivell de **riquesa d'un municipi o comarca** és limitar-se a consultar-ne la **renda mitjana** o, en el millor dels casos, polir aquesta dada incloent-hi altres fonts d'ingressos i prestacions i restar-hi els impostos per fer-ne emergir la veritable renda disponible. En realitat, però, la riquesa d'un territori depèn d'altres variables més difícils de quantificar de forma conjunta i, en aquest sentit, l'**Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat)** recull anualment estadístiques relatives a 13 **indicadors territorials de risc de pobresa i exclusió social** que complementen les anteriors dades de renda. Recentment, els ha actualitzat a data de 2020 i es poden consultar al següent mapa.

Un dels dèficits a l'hora de detectar nivells de pobresa a partir de la renda mitjana és que, precisament pel fet de tractar-se d'una mitjana, aquesta no informa de la quantitat de persones amb escassos ingressos, sobretot si es tracta d'un territori molt desigual en què els més rics tiben cap amunt aquest valor mitjà. Per resoldre aquest dèficit, una opció és fixar-se en la **mediana** (la renda a partir de la qual la meitat se situa per sota i l'altra meitat, per sobre) o encara millor, en els ingressos del 10% o el 20% més pobre. Una alternativa és fixar-se en aquests altres indicadors relatius, per exemple, al percentatge de residents que perceben determinades **prestacions socials** encarades a persones en situació de pobresa o exclusió.

Una de les més rellevants és la **renda garantida de ciutadania**, que el 2020 arribava a l'1,1% de la ciutadania, tot i que algunes comarques dupliquen o pràcticament aquesta xifra, com especialment el **Bages** (2,5%), però també el **Segrià** o la **Noguera** (2%), mentre que, a l'**Aran**, només arriba a un 0,1% de veïns. Un altre cas serien les **ajudes al lloguer**, que arriben a l'1,8% de llars, però ho fan molt més al **Pallars Sobirà** (5,1%) i el **Solsonès** (5%), o també les **ajudes a l'alimentació** de la Unió Europea, percebudes per un 3,2% de catalans que s'enfila al 8,4% al **Gironès** o, en menor mesura, al 6,9% al **Baix Ebre** i al 6,4% al Segrià.

Igualment, hi ha molta diferència en relació al nombre d'**expedients informatius i de risc d'infants** iniciats durant l'any, els quals se situen en global en 53,1 per cada 10.000 catalans, però nombroses comarques dupliquen aquesta xifra, com la **Ribera d'Ebre** (164,5), el Baix Ebre (124,2), el **Priorat** (124) i el **Baix Penedès** (117,9). Una altra variable que acostuma a apuntar a focus de pobresa és la quantitat de veïns **provinents de països empobrits**, els quals són un 15,9% dels catalans, però força més al **Barcelonès** (22%), el Gironès (19,6%) i l'**Alt Empordà** (19%).

Un altre indicador rellevant és el percentatge de **veïns de 75 anys o més que viuen sols**, una situació que pot derivar en casos d'exclusió, un fet més habitual a les comarques del Pirineu, com el Pallars Sobirà (34,8%) i el **Pallars Jussà** (34,3%), i en menor mesura d'altres de Ponent. Per contra, pot compensar en part aquesta dada el fet que són aquestes dues comarques també les que tenen un millor **taxa d'escolarització**, amb el 100% de joves de 17 anys estudiant, molt per damunt que el 66,3% de l'Aran, on un de cada tres d'aquesta edat ha abandonat els centres educatius.

Una altra situació que acostuma a ser complicada a les llars la tenen les **famílies monoparentals**, més comuna en comarques amb major densitat de població, com el Gironès (2,6% de les llars) i el **Baix Camp**, el **Garraf** i el **Baix Llobregat** (2,5%), si bé és al **Montsià** on el percentatge és superior (2,8%). Complexa també pot ser la gestió de **famílies nombroses** (amb tres o més fills), les quals es troben al 4,9% de llars, però força més al Gironès (7,3%) i la **Segarra** (6,8%). Finalment, l'**atur** i sobretot l'atur de llarga o molt llarga durada retraten possibles casos d'exclusió, per bé que, en aquest cas, les dades poden haver quedat caducades respecte la fotografia actual.